

9. Katch V. L. Physical conditioning of children / V. L. Katch // Health Care. – 1983. – V.3. – p. 241–246.
10. Leslie Wilson The ultimate guide to cheerleading: three rivers press; 2 edition / Leslie Wilson. – New-York, 2003.– 216 p.
11. Pom Headridge 101 School Spirit Ideas / Human Kinetics, 2009.– 105 p.
12. Wilmore J. H. Physiology of sport and Exercise / J. H. Wilmore, D. L. Costill. – Human Kinetics, 1984. – 116 p.
13. <https://ru.wikipedia.org/wiki/cheerleading>

Кравченко Ю. В.

Бердянський державний педагогічний університет

Бобровник С. І.

Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова

ДЕЯКІ ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО ПЕДАГОГІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ У ФІЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВЧІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті розглядаються деякі чинники формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до педагогічної взаємодії у фізкультурно-оздоровчій діяльності. Аналіз психолого-педагогічної літератури та літератури з фізичної культури та спорту вказує на особливу увагу науковців до проблеми ефективної організації педагогічної взаємодії, яка базується на засадах конструктивного співробітництва між вихователем і вихованцем. Продуктом професійної підготовки є вчитель, який відповідає сучасним соціальним вимогам. Він є мобільним, здатним до творчого зростання, впровадження інновацій, готовим до діалогу з учнем та до побудови відносин на засадах співробітництва та конструктивної взаємодії.

Ключові слова: формування, готовність, майбутні учителі фізичної культури, педагогічна взаємодія, фізкультурно-оздоровча діяльність.

Кравченко Ю. В., Бобровник С. І. Некоторые факторы формирования готовности будущих учителей физической культуры к педагогическому взаимодействию в физкультурно-оздоровительной деятельности. В статье рассматриваются некоторые факторы формирования готовности будущих учителей физической культуры к педагогическому взаимодействию в физкультурно-оздоровительной деятельности. Продуктом профессиональной подготовки является учитель, который отвечает современным социальным требованиям. Он является мобильным, способным к творческому росту, внедрению инноваций, готовым к диалогу с учеником и к построению отношений на основе сотрудничества и конструктивного взаимодействия.

Ключевые слова: формирование, готовность, будущие учителя физической культуры, педагогическое взаимодействие, физкультурно-оздоровительная деятельность.

Kravchenko Y. V., Bobrovnyk S. I. Some factors of the formation of readiness of the future teachers of physical culture to pedagogical interaction in sports and recreational activities. In the modern conditions of educational modernization in higher education, the society sets before the higher education establishment the tasks of qualitative training of the new generation of sports personnel, which should correspond to the level of the best European standards in higher sports education. The authors emphasize that in conditions of mobility of modern physical education and the implementation of European educational standards, there is a need to update the content of professional training of the future teachers of physical culture in the higher education establishment. Teachers of physical culture must be ready for the new demands of the labor market, be free to own a profession related to physical culture and health activities in order to strengthen and preserve the health of students in general education schools.

The formation of readiness of the future teachers of physical culture for pedagogical interaction in sports and recreational activities is an actual goal and result of education in the institutions of higher education. The result of this process should be the formed readiness of the future teachers of physical culture, able to conduct interpersonal dialogue, establish subject-subject relations with students, and provide physical culture and health activities on the principles of cooperation of mutual understanding and mutual acceptance.

In the article some factors of the formation of readiness of the future teachers of physical culture for pedagogical interaction in sports and recreational activities are considered. Analysis of psychological and pedagogical literature and literature on physical culture and sports points to the special attention of scientists to the problem of effective organization of pedagogical interaction based on the principles of constructive cooperation between a teacher and a pupil. The product of professional training is a teacher who meets modern social requirements. He is mobile, capable of creative growth, introducing innovations, ready for dialogue with the student and building relationships based on cooperation and constructive interaction.

Key words: the formation, readiness, future teachers of the physical culture, pedagogical interaction, sports and recreational activities.

Постановка проблеми, аналіз останніх досліджень та публікацій. Перспективи розвитку сучасної системи вищої освіти в Україні, потребують змін у якості підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання і спорту в системі вищої фізкультурної освіти. В умовах мобільності сучасної фізкультурної освіти та реалізації Європейських освітніх стандартів виникає необхідність оновлення змісту професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури у вищих навчальних закладах, які повинні бути готові до нових вимог ринку праці, які вільно володітимуть професією, пов'язаною з фізкультурно-оздоровчою діяльністю з метою зміцнення та збереження здоров'я учнів загальноосвітніх навчальних закладів.

Теоретичні і методичні засади професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури у вищих навчальних закладах ґрунтовно досліджували О. Ю. Ажиппо, П. Б. Джуринаський, Є. А. Захаріна, Л. І. Іванова, Р. П. Карлюк, Л. П. Сущенко, О.В. Тимошенко та ін.

Деякі аспекти, які характеризують особливості підготовки майбутніх учителів фізичної культури у вищих навчальних закладах, висвітлено у працях вітчизняних науковців Л. П. Ареф'євої, О. А. Атамась, О. О. Безкопильного, О.М. Войтовської, Л. В. Гальченко, В. Д. Дручика, М. В. Карченкової, Л. О. Коновальської, О. К. Корносенко, В. І. Наумчука, О. В. Омельчук, В. Г. Омеляненко, Н. М. Самсутиної та ін.

Питання, пов'язані зі зміцненням здоров'я учнівської молоді, розглядали вітчизняні (В. П. Горашук, О. Д. Дубогай, В. М. Оржеховська, І. В. Поташнюк та ін.) і закордонні вчені (S. P. Englehardt [9], L. Kann [10], T. Lynch [11], E. M. Slepcevic [12] та ін.).

Формулювання мети дослідження. Визначені аспекти окреслюють *мету статті*, яка полягає у характеристиці деяких чинників формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до педагогічної взаємодії у фізкультурно-оздоровчій діяльності.

Результати дослідження. У сучасних умовах освітніх модернізацій у вищій школі, суспільство ставить перед вищим начальним закладом завдання якісної підготовки фізкультурних кадрів нового покоління, яка повинна відповідати рівню кращих європейських стандартів у вищій фізкультурній освіті.

Розв'язання сформульованих державою завдань виховання, на думку Л. П. Ареф'євої, «вимагає відповідної підготовки майбутніх учителів фізичної культури». Особлива відповідальність в цьому плані, як стверджує науковець, «лежить на професійній освіті, яка здійснюється у вищих навчальних закладах, оскільки від її ефективності залежить рівень підготовки майбутніх фахівців з вищою освітою – інтелектуальної еліти нашого суспільства» [1, с. 3]. Нам особливо імпонує ця думка вченої.

Прагнення держави інтегруватися в європейський освітній простір, як зазначає О. В. Тимошенко «потребує переосмислення змісту, функцій і завдань оптимізації професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури у вищих навчальних закладах на основі програмно-цільового управління з використанням кредитно-модульної технології навчання, що дасть можливість науково обґрунтувати та доповнити дидактичну систему професійної підготовки вчителя фізичної культури» [6, с. 5].

Підготовка майбутніх учителів фізичної культури в сучасних умовах, як стверджує В. Д. Дручик, характеризується «активними інноваційними процесами, пов'язаними з демократизацією та гуманізацією, розробленням Державного стандарту та нового змісту вищої освіти, в зв'язку з чим розширюється соціокультурне середовище майбутньої професійної діяльності та змінюється його призначення» [3, с. 1].

У дослідженні Л. І. Іванової вказано на те, що «підготовка майбутніх учителів фізичної культури до фізкультурно-оздоровчої роботи має забезпечувати набуття наступних знань та вмінь: застосовувати форми, методи, засоби навчальної роботи, не шкідливі для здоров'я учнів; забезпечувати належний рівень викладання предметів освітньої галузі «Здоров'я і фізична культура»; надавати учням ґрунтовні знання про здоров'я і шляхи його збереження та зміцнення; сприяти формуванню у школярів потреби у здоровому способі життя та прикладних навичок у його веденні; формувати відповідну мотивацію щодо здійснення фізкультурно-оздоровчої роботи з учнями загальноосвітніх навчальних закладів, навички викладача-організатора фізкультурно-оздоровчої роботи в школі, навички організації та проведення занять у фізкультурно-оздоровчих гуртках, навички проведення уроків та занять зі спеціальними медичними групами» [4, с. 11]. Для нашого дослідження ця теза є досить доречною.

Аналіз наукової літератури, зокрема праць Л. П. Сущенко, свідчить про те, що майбутній фахівець фізичного виховання та спорту розглядається як «особистість, яка цілеспрямовано здобуває у вищих навчальних закладах кваліфікацію відповідно до певного освітньо-кваліфікаційного рівня в процесі спеціально організованої навчально-виховної діяльності, спрямованої на підготовку до подальшої професійної діяльності щодо підтримки відповідного рівня фізичної культури населення або досягнення вищих спортивних результатів на олімпійській, світовій чи регіональній аренах у командному чи в індивідуальному вимірах» [7, с. 298].

Значна увага до питання з організації педагогічної взаємодії почала приділятися у другій половині ХХ століття у наслідок гуманістичної парадигми освіти у нашій країні та прийнятих документів провідною ідеєю яких став принцип гуманізму. Основні вимоги до професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури, а також упровадження у навчальну діяльність раціональних методів педагогічної взаємодії відображено у положенні Національної доктрини розвитку освіти України у ХХІ столітті. Поняття «педагогічна взаємодія» є одним із базових понять педагогіки в основі якої лежить насамперед гуманізація взаємин між учителем та учнем, вихователем і вихованцем.

Ефективність освітнього процесу, як вказує Л. А. Витвицька, знаходиться у прямій залежності від ефективності взаємодії суб'єктів освітнього процесу [2, с.77]. Освітній процес являє собою багатопланову або поліморфну взаємодію. Це і власне навчально-педагогічна взаємодія учня і вчителя; це взаємодія учнів між собою; це і міжособова взаємодія, яка може по-різному впливати на навчально-педагогічну взаємодію [2, с.77].

Перехід від авторитарно-директивної педагогіки до особистісно зорієнтованого навчання та виховання, як вказує О. В. Матвієнко, «значною мірою залежать від розвитку суб'єкт-суб'єктних взаємин між учителем та учнями в навчально-виховному середовищі, їхньої міжособистісної взаємодії на засадах діалогу, співпраці, партнерства» [5, с. 3]. Вчена наголошує, що «проблема взаємин суб'єктів навчально-виховного процесу завжди була актуальною. Від її розв'язання безпосередньо залежить продуктивність упровадження нових освітніх технологій у педагогічну практику, рівень духовного зростання особистості» [5, с. 3]. Нам особливо імпонує ця думка вченої. Взаємодія учителя та учнів під час навчання у школі є важливим фактором виховання майбутньої особистості та її розвитку що суттєво визначає ефективність педагогічного процесу. Тому досить доречним з позицій сьогодення є дослідження формування готовності майбутніх

учителів фізичної культури до педагогічної взаємодії у фізкультурно-оздоровчій діяльності. Сьогодні поняття «педагогічна взаємодія» є однією з провідних категорій педагогіки. Ми підтримуємо думку О. В. Матвієнко, яка визначає поняття «педагогічна взаємодія» як «детерміновану освітню ситуацію, яка опосередкована соціально-психологічними процесами і зв'язок суб'єктів (і об'єктів) освіти, що веде до кількісних і/або якісних змін якостей і станів цих суб'єктів і об'єктів [5, с. 44], а її суттєвими показниками є «взаємообмін особистісним досвідом і смислами, а не лише інформацією; обов'язкове, неформальне прийняття мети цієї діяльності, а також створення ситуації успіху» [5, с. 45].

З позицій сьогодення не існує серед науковців визначеності розуміння сутності поняття «фізкультурно-оздоровча діяльність», про що свідчать різні варіанти його трактування (табл.1).

Таблиця 1

Визначення поняття «фізкультурно-оздоровча діяльність»

А. О. Артем'єв	Фізкультурно-оздоровча діяльність – це один з провідних напрямків діяльності освітньої установи, орієнтованої на розвиток фізичних, психічних і особистісних якостей і соціальних потреб учнів, на формування цінностей здоров'я і здорового способу життя за допомогою використання психолого-педагогічних методів та форм, засобів фізичної культури.
В. К. Валієва	Фізкультурно-оздоровча діяльність – це робота з організації та проведення спеціалізованих регулярних занять фізичними вправами з оздоровчим ухилом
Л. І. Іванова	Фізкультурно-оздоровча робота – це один з основних напрямків упровадження фізичної культури в освітнє середовище, що спрямований на підтримання та зміцнення здоров'я дітей і молоді та здійснюється з урахуванням стану їх здоров'я, рівня фізичного та психічного розвитку.
Е. І. Жуковський	Фізкультурно-оздоровча діяльність – це проведення заходів, спрямованих на підтримання та поліпшення здоров'я людини
В. І. Лях, Г. Б. Мейксон і Л. Б. Кофман	Фізкультурно-оздоровча діяльність – це багатофакторна система реалізації природних здібностей дитини на основі активізації цілеспрямованої м'язової діяльності; як процес і систему заходів, спрямованих на вдосконалення фізичних можливостей та інтелектуальних здібностей, на підвищення психоемоційної стійкості й адаптаційних резервів організму.
А. П. Савченко	Фізкультурно-оздоровча діяльність – це впровадження спеціальних елементів фізичної культури в сферу діяльності це розроблення групових та індивідуальних форм організації фізкультурно-оздоровчих заходів.

Сучасний учитель фізичної культури знаходиться у постійному інноваційному пошуку у зв'язку з зміною педагогічної парадигми, оновленням її змісту та модернізацією існуючої вищої фізкультурної освіти зокрема. Традиційна система підготовки фізкультурних кадрів не задовольняє потреби суспільства, яке вимагає урахування сучасних інноваційних процесів, що пов'язані з демократизацією та гуманізацією вищої освіти, гармонізацією взаємодії педагога та учнів, переведення їх в суб'єкт-суб'єктні відносини.

Питання педагогічної взаємодії, на думку О. Р. Філіпової, визначають сутність освітнього процесу [8, с. 36]. Необхідність організації продуктивної взаємодії суб'єктів освіти, як зазначає науковець, обумовлена аналізом ситуації, що склалася в освіті, коли накопичений великий обсяг педагогічних знань, що відображає нову педагогічну дійсність у формі фактів, понять, законів гуманістичної парадигми, а також недостатнім використанням даних знань в педагогічному процесі [8, с. 36].

Висновки. Ефективність освітнього процесу залежить від ефективної педагогічної взаємодії суб'єктів освітньої діяльності. Формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до педагогічної взаємодії у фізкультурно-оздоровчій діяльності з позицій сьогодення є актуальною метою і результатом навчання у закладі вищої освіти. Результатом цього процесу повинна стати сформована готовність майбутніх учителів фізичної культури, які будуть здатні вести міжособистісний діалог, встановлювати суб'єкт-суб'єктні відносини з учнями, забезпечувати фізкультурно-оздоровчу діяльність на засадах співробітництва взаєморозуміння і взаємоприйняття.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у розробленні та теоретичному обґрунтуванні моделі формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до педагогічної взаємодії у фізкультурно-оздоровчій діяльності.

Література

1. Ареф'єва Л. П. Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до позакласної виховної роботи у старшій школі : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія та методика професійної освіти» / Л. П. Ареф'єва ; Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова. – К., 2010. – 22 с.
2. Витвицкая Л. А. Взаимодействие субъектов образовательного процесса / Л. А. Витвицкая // Вестник ОГУ – 2005.– Вип. 10-1 – С. 77-82.
3. Дручик В. Д. Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до впровадження здоров'язберезувальних технологій у старшій школі: автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія та методика професійної освіти» / В. Д. Дручик. – К., 2017. – 20 с.

4. Іванова Л. І. Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до фізкультурно-оздоровчої роботи з учнями загальноосвітніх навчальних закладів : автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія та методика професійної освіти» / Л. І. Іванова. – К., 2007. – 22 с.
5. Матвієнко О. В. Теоретико-методичні засади підготовки майбутніх учителів до педагогічної взаємодії у навчально-виховному середовищі школи першого ступеня : автореф. дис. на здобуття наукового ступеня доктора пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія та методика професійної освіти» / О. В. Матвієнко. – К., 2010. – 39 с.
6. Тимошенко О. В. Теоретико-методичні засади оптимізації професійної підготовки вчителів фізичної культури у вищих навчальних закладах. автореф. дис. докт. пед. наук: 13.00.04 «Теорія та методика професійної освіти» / О. В. Тимошенко. – К., 2009. – 35 с.
7. Сущенко Л. П. Професійна підготовка майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту (теоретико-методологічний аспект) : [монографія] / Л. П. Сущенко; Запорізький державний університет. – Запоріжжя: Вид-во ЗДУ, 2003. – 442 с.
8. Филиппова А. Р. Педагогические основы взаимодействия преподавателей и студентов в образовательном процессе / А. Р. Филиппова // Концепт. – 2013. – Вып. 6. – С. 36-40.
9. Englehardt S. P. Health care informatics: An interdisciplinary approach [Text] / S. P. Englehardt, R. Nelson. – St. Louis, Missouri[etc.]: Mosby, 2002. – XXX, 576 p.
10. Kann L. Health education: Results from the School Health Policies and Programs Study 2000 / L. Kann, N.D. Brener, D.D. Allensworth // Journal of School Health. – 2001. – Vol.71 (7). – PP. 266-278.
11. Lynch T. Health and physical education (HPE): Implementation in primary schools / Timothy Lynch // International Journal of Educational Research. – 2015. – Vol. 70. – PP. 88-100.
12. Sliepcevich E. M. School health education: Appraisal of a conceptual approach to curriculum development / E.M Sliepcevich // Journal of School Health. – 2001. – Vol. 71 (8). – PP. 17-21.

Крик Т.М., Матвієнко М.І.

Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова,

ОСОБЛИВОСТІ ФАКТОРІВ ВПЛИВУ НА УМОВИ ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ УЧНІВ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ.

У статті освітлено погляд на проблему виконання завдань гармонійного розвитку особистості засобами фізичної культури у загальноосвітніх середніх навчальних закладах.

Ключові слова: особиста фізична культура, заняття фізичними вправами, виховання, фізичне виховання.

Крик Т.М., Матвієнко М.І. Особенности факторов влияния на условия выполнения задач физического воспитания учащихся общеобразовательных учебных заведений. В статье освещено взгляд на проблему выполнения задач гармоничного развития личности средствами физической культуры в общеобразовательных средних учебных заведениях.

Ключевые слова: личная физическая культура, занятия физическими упражнениями, воспитание, физическое воспитание.

Kryk T.M., Matvienko M.I. Peculiarities of factors influencing to the conditions for the implementation of physical education tasks for students of general educational institutions. The article gives an overview of the problem of fulfilling tasks for the harmonious development of personality through physical culture in secondary schools.

The authors conducted concepts clarify contents to the specified topic of discussion; there are presented examples of the views of experienced teachers, psychologists, and scientists in solving the problems of ensuring the harmony of moral, intellectual and physical development of students of secondary education institutions.

The article emphasizes the importance of cooperation between school and family; consider the practical implementation of such interaction.

The concept of parental education system influences the child in the light of their own subjective assessment of duties can be like positively and negatively affect the process. Parents thought that the school has all the educational load take over, can lead to distortion of educational outcomes. The pedagogical team has the task of creating conditions for the involvement of parents in active cooperation in the educational process.

One of the important task of the teacher is to identify the negative impacts on the process to find optimal ways to avoid them and implement the vision of cooperation between family and school. In the components of the harmonious development of the child, a leading role is played by such an element as the upbringing of a healthy child. In this aspect, the problems of physical culture in general secondary education are topical issues.

Considered the views of the authors on the factors influencing the process of physical education of students, practical examples of problem situations and variants positive cooperation of family and school in this article.

Key words: personal physical training, physical exercise, education, physical education

Мудрість і майстерність диригента процесу виховання полягає в тому, щоб не залишилось непоміченим жодне доторкання до вашого творіння; у виховному процесі все важливе, все має значення.

В.О. Сухомлинський